



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Jana Ducháčka a soudců JUDr. Ivy Trávníčkové, Ph.D., a Mgr. Jiřího Kopeckého ve věci

žalobce:

██████████
bytem ██████████, ██████████
zastoupený advokátem Mgr. Jakubem Hrubým
sídlem Na Hrádku 1940, Pardubice

proti

žalovanému:

██████████, narozený dne ██████████
bytem ██████████, ██████████
zastoupený advokátem Mgr. Markem Landsmannem
sídlem Masarykovo náměstí 1484, Pardubice

o zaplacení částky 596.426 Kč s příslušenstvím,

k odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Pardubicích ze dne 17.5.2021, č.j. 106 C 15/2020-83,

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu se **potvrzuje**.
- II. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady odvolacího řízení ve výši 26.620 Kč k rukám jeho advokáta do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje ██████████.

Odůvodnění:

1. Okresní soud shora uvedeným rozsudkem zavázal žalovaného k povinnosti zaplatit žalobci částku 596.426 Kč se zákonným úrokem z prodlení, a to v třídní lhůtě splatnosti (výrok I.) a žalovaného zavázal rovněž k povinnosti nahradit žalobci náklady řízení v částce 163.285 Kč k rukám jeho právního zástupce Mgr. Jakuba Hrubého, opět v třídní lhůtě splatnosti (výrok II.).
2. Okresní soud rozhodoval v této věci o požadavku žalobce na zaplacení úplaty za provedené stavební práce, a to zhotovení přípojky vody a kanalizace na pozemek č. [REDAKCE] v katastrálním území [REDAKCE] ve výši 146.426 Kč a zhotovení prací při výstavbě rodinného domu na pozemku č.p. [REDAKCE] v [REDAKCE], včetně vyřízení administrativních záležitostí za cenu 607.792 Kč s tím, že z ní bylo uhrazeno toliko 157.792 Kč. To za situace, kdy nároky na zaplacení se staly splatnými, avšak byly ze strany žalovaného uhrazeny.
3. Okresní soud měl na základě provedení dokazování prokázat, že na základě objednávky prací a dodávek ze dne 3.1.2015 provedl žalobce v dohodnutém termínu do 28.2.2019 pro žalovaného dílo, které bylo žalovanému dne 28.2.2019 bez vad předáno, a to za sjednanou cenu díla 146.426 Kč, která byla následně vyfakturována 25.2.2019 se splatností 3.3.2019. Rovněž měl prokázat, že mezi týmiž účastníky byla dne 12.2.2018 uzavřena smlouva o dílo s termínem provedení prací a dodávek do 12.2.2019, přičemž toto dílo bylo předáno 6.5.2019, závady odstraněny dle zápisu z 31.5.2019 a cena díla byla fakturována 28.3.2019 se splatností 7.4.2019 na částku 607.792 Kč; z této částky pak žalovaný v průběhu řízení neprokázal, že by mu bylo zaplacen více, než co připustil žalobce, tedy částku 157.792 Kč.
4. Na základě takto zjištěného skutkového stavu s odkazem na příslušná ustanovení smlouvy o dílo v zákoně č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, shledal požadavek žalobce na doplacení ceny díla za důvodný, a to včetně požadovaných úroků z prodlení od data splatnosti obou dílčích nároků.
5. Žalobě soud prvního stupně vyhověl, ačkoliv se žalovaný v průběhu tohoto řízení vůči nárokům žalobce bránil započtením svých vzájemných pohledávek formou námitek podle § 98 o.s.ř. Takto postupoval proto, že započítávané pohledávky uplatňované žalovaným v konečné částce 591.535 Kč jsou nejisté, resp. neurčité, a tudíž ve smyslu ust. § 1987 odst. 2 o.z. nezpůsobilé k započtení.
6. Podle okresního soudu se žalovaný snažil započíst vůči nárokům žalobce své pohledávky z jiného právního vztahu, než který byl uplatněn žalobou, když je specifikoval jako provize sjednané mezi žalobcem a společností BIB, a.s. za zprostředkování blíže neurčených obchodních záležitostí, přičemž tyto pohledávky měly být v roce 2019 a posléze v roce 2021 postoupeny na žalovaného. Okresní soud vyložil, že žalovaný v průběhu řízení ohledně právního důvodu vzniku své pohledávky a její výše měnil svá tvrzení, měnil i tvrzení o tom, kdo je věžitelem těchto pohledávek a kdy a jak se jím stal on sám.
7. Proti tomuto rozsudku si podal včasné odvolání žalovaný a své odvolací výhrady mířil toliko do těch závěrů rozsudku soudu prvního stupně, v nichž nebyla akceptována jeho kompenzační námitka. Namítal, že soud prvního stupně se touto námitkou vůbec nezabýval, odmítl ji obecným tvrzením o neurčitosti a nejistotě, aniž k tomu uvedl konkrétní skutečnosti, které jej k tomuto závěru vedly. Rovněž pak zcela rezignoval na jakékoliv dokazování, zejména ze strany žalovaného předložených listin, když ze vzájemné elektronické komunikace mezi účastníky vyplývá právní důvod započítávané pohledávky, její výše a dokonce i to, že ji sám žalobce za existentní a důvodně uplatňovanou v této komunikaci považoval. V průběhu odvolacího řízení žalovaný poukázal na skutečnost, že mezi účastníky v minulosti proběhlo kolem 100 zakázek, u nichž nikdy nebyl žádný spor o vznik nároku na provizi z každé takové zakázky.
8. Žalobce ve vyjádření k odvolání připustil zprostředkovatelskou činnost, z níž mu v některých případech vznikla povinnost uhradit provizi, ale pro takové případy byly podle něj vždy ujednány

ad hoc zvláštní dohody na jednotlivé obchodní případy. Takové dohody ale nebyly dojednány ve vztahu k těm pohledávkám, které žalovaný uplatňuje jako procesní obranu k započtení. Setrval na tom, že žalovaný neposkytl dostatek tvrzení o právním důvodu a výši pohledávek, tvrzení kdy vznikly a kdy se staly splatnými a ztotožnil se tak s názorem soudu prvního stupně, že takové nejisté a neurčité pohledávky nejsou schopny k započtení. Rozhodnutí soudu prvního stupně považoval za správné a navrhoval je potvrdit.

9. Odvolací soud projednal odvolání žalovaného, přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně a dospěl poté k následujícím závěrům.
10. Předně vychází z toho, že nároky uplatněné žalobcem byly v průběhu řízení řádně odůvodněny, byly podpořeny důkazy, které byly provedeny soudem prvního stupně a soud prvního stupně rovněž se k opodstatněnosti v žalobě uplatněných nároků srozumitelně a přesvědčivě vyjádřil a shledal, že jim lze vyhovět. Procesní stanovisko žalovaného z průběhu řízení před soudem prvního stupně nijak nezpochybnilo důvodnost těchto nároků, tato důvodnost nebyla nijak zpochybněna ani odvolacími námitkami a odvolací soud nemá důvodu, proč na závěrech soudu prvního stupně v této části cokoliv měnit. Opodstatněnost a úspěšnost odvolání žalovaného, a tedy výsledek tohoto řízení, jednoznačně vycházel z toho, zda se žalovanému podaří úspěšně uplatnit procesní obranu podle § 98, věta druhá, o.s.ř. a zpochybnit závěr soudu prvního stupně, že se žalovaný snažil touto procesní obranou započíst své nároky, které ovšem okresní soud považoval za pohledávky nejisté a neurčité.
11. Úvaha o důvodnosti procesní obrany žalovaného vyžadovala přezkoumat, jaké že vlastně žalovaný uplatnil proti nárokům žalobce své pohledávky, zda k nim poskytl náležité relevantní tvrzení z hlediska právního důvodu jejich vzniku, z hlediska výše a splatnosti tak, aby bylo možno vyhodnotit, zdali tyto pohledávky byly řádně uplatněny a zda případně nejsou neurčité či nejisté a zda jsou tedy schopné vzájemného započtení. K tomu z obsahu spisu zjistil, že v doplnění odporu na č.l. 25 spisu žalovaný pouze uvedl, že vzájemné vztahy s žalobcem jsou složitější, že existují i nároky žalovaného vůči žalobci, že na základě smluvního vztahu mezi účastníky měl žalovaný nárok vůči žalobci na úhradu provizí, že ty celkově přesahují částku 2.089.666 Kč a minimální provize v souvislosti s klientem [REDACTED] ve výši 393.944 Kč a klientem [REDACTED] 301.500 Kč, postačují jako efektivní námitka procesní obrany podle § 98, věta druhá, o.s.ř. Na výzvu soudu posléze žalovaný v podání na č.l. 56 a 57 ze 7.4.2021 opětovně odkázal na vzájemnou elektronickou komunikaci mezi účastníky, opětovně zmínil některé z klientů, ve vztahu k nimž mu měla vzniknout provize, přičemž upřesnil výši uplatněných nároků započtení na částku 290.035 Kč u klienta [REDACTED]. Připustil současně, že tyto pohledávky byly původně evidovány na společnost BIB, a.s., nicméně postupní smlouvou byly postoupeny žalovanému a oznámení postupitele žalobci jako dlužníkovi ze 17.5.2019 mu bylo též den doručeno.
12. Další upřesnění svých započítávaných pohledávek žalovaný provedl podáním na č.l. 69 z 28.4.2021 a svá předchozí tvrzení o postoupení pohledávek upravil tak, že pohledávka na provizi za klienta [REDACTED] nebyla součástí původní postupní smlouvy a proto byla postoupena později, o čemž byl žalobce vyrozuměn příslušným oznámením z 16.4.2021.
13. K této rekapitulaci tvrzení žalovaného se sluší připomenout, že na podporu důvodnosti jím uplatňovaných pohledávek žalovaný předložil celou řadu listin, a to nepodepsanou smlouvu o dílo mezi žalobcem a [REDACTED], dále pak obsáhlou vzájemnou elektronickou komunikaci mezi účastníky a přehledy o obchodních případech (nijak ovšem neautorizované), včetně postupných smluv.
14. Podle § 98 o.s.ř. je vzájemným návrhem i projev žalovaného, jímž proti žalobci uplatňuje svou pohledávku započtení, avšak jen pokud navrhuje, aby bylo přisouzeno více, než co uplatnil žalobce. Jinak soud posuzuje takový projev jen jako obranu proti návrhu.

15. Kromě této procesní úpravy obrany žalovaného proti nárokům žalobce je třeba připomenout ustanovení § 1987 o.z., podle něhož k započtení jsou způsobilé pohledávky, které lze uplatnit před soudem (odst. 1) a pohledávky nejistá nebo neurčitá k započtení způsobilá není (odst. 2).
16. Protože ustanovení § 1987 o.z., tedy zákona č. 89/2012 Sb., je ustanovením novým oproti původnímu občanskému zákoníku č. 40/1964 Sb., se jeho výkladem po účinnosti nového občanského zákoníku zabývala soudní praxe a přijala již několik závěrů. Především v rozsudku Nejvyššího soudu ČR z 9.9.2020 pod sp. zn. 31 Cdo 684/2020 je obsažen závěr, že nejistou nebo neurčitou ve smyslu ustanovení § 1987 odst. 2 o.z. je zpravidla pohledávka, která je co do základu anebo výše sporná (nejistá) a jejíž uplatnění vůči dlužníku formou námitky započtení vyvolá (namísto jednoznačného, tj. oběma dotčenými stranami akceptovaného zániku obou pohledávek v rozsahu, v jakém se kryjí) spory o existenci či výši pohledávky užitě k započtení, přičemž likvidita není podmínkou započtení (publikováno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek číslem 37 ročníku 2021).
17. V rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ve věci 23 Cdo 1282/2021 pak Nejvyšší soud konkretizoval požadavky na aplikaci ustanovení § 1987 odst. 2 o.z. tak, že na překážku započtení není sporná právní kvalifikace pohledávky a současně deklaroval, že vzájemné pohledávky vzniklé z téhož právního vztahu, by měly být v zásadě shledány jako započitatelné. Rozhodnutí Nejvyššího soudu 21 Cdo 833/2021 pak Nejvyšší soud uvedl, že za nejistou pohledávku nelze označit takovou pohledávku, kterou neuznává dlužník; nejistota musí být objektivního charakteru, tedy nejistým má být, zda pohledávka vznikla, z jakého právního důvodu, popřípadě zde se stala splatnou, kdo je jejím věřitelem či dlužníkem a jaká je její výše. V tomto směru toto rozhodnutí navázalo na rozsudek Nejvyššího soudu z 20.2.2019 ve věci 26 Cdo 4795/2017 uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí pod č. 23 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek ročníku 2020.
18. Odvolací soud je přesvědčen, že výklad procesního ustanovení § 98 o.s.ř. musí být činěn i prostřednictvím nové hmotněprávní úpravy, tedy ustanovení § 1987 o.z., když účelem občanského soudního řízení ve smyslu § 1 o.s.ř. je zajištění spravedlivé ochrany soukromých práv a oprávněných zájmů účastníků, a to tím způsobem, jak předepisuje ustanovení § 6 o.s.ř., tedy předvídatelně v součinnosti s účastníky řízení, ale především tak, aby ochrana práv byla rychlá a účinná a ustanovení tohoto zákona musí být vykládána tak a používána tak, aby nedocházelo k jejich zneužívání.
19. Smyslem občanského soudního řízení je tedy efektivní poskytnutí právní ochrany práv a oprávněných zájmů účastníků, což v daném případě představuje ochranu práv žalobce, který se obrátil na soud se svými jednoznačnými, řádně odůvodněnými a důkazy podpořenými nároky. Oproti tomu žalovaný již od okamžiku podání odporu po celý průběh řízení před soudem prvního stupně poskytoval jen obecná tvrzení o jakýchsi nárocích z titulu provizí, aniž přitom v jakémkoliv svém podání soudu poskytl relevantní tvrzení o tom, na základě jakého konkrétního ujednání, mezi kým, s jakým obsahem, v jakém čase byla sjednána nějaká vzájemná spolupráce, z níž by měla žalovanému či jinému subjektu, včetně obchodní společnosti BIB, a.s., vznikat právo na provizi, provizi v jaké výši, k jakému datu a jakou splatností. Nic takového žalovaný v průběhu řízení před soudem prvního stupně netvrdil, odkazoval se povšechně na předkládané listiny, které sice v skutku nabízí výklad, že mezi účastníky či jinými subjekty nějaká ujednání byla uzavírána, že snad nějaké nároky na provize někomu vznikat mohly, ale tato tvrzení jsou do té míry neurčitá, nekonkrétní, že jejich uplatnění v průběhu řízení cestou procesní obrany podle § 98 o.s.ř. musí být se zřetelem na účely občanského soudního řádu odmítnuto. Jestliže žalovaný má vůči žalobci nějaké své nároky, nic mu nebránilo, aby je včas a řádně uplatnil či ještě uplatní v samostatném řízení.
20. Absenci tvrzení přitom žalovaný nemohl nahradit odkazem na předložené důkazy. Zejména vzájemnou mailovou komunikaci s žalobcem. Jednak procesem dokazování nelze nahradit

povinnost tvrzení a jednak ani obsah označených listin relevantní údaje o právním důvodu vzniku provizí neobsahují.

21. Jestliže tedy soud prvního stupně se odmítl zabývat neurčitými vzájemnými pohledávkami žalovaného, nevedl k nim ani žádné dokazování a pouze s tímto obecným závěrem se s tím vypořádal, lze jeho postup považovat za správný a účelný.
22. Z vyložených důvodů proto odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správný podle § 219 o.s.ř. potvrdil, a to včetně nákladového výroku.
23. O nákladech odvolacího řízení pak rozhodoval se zřetelem na procesní úspěšnost žalobce a žalovaného podle § 142 odst. 1 ve spojení s § 224 odst. 1 o.s.ř. zavázal k povinnosti nahradit i tyto náklady. Výše těchto nákladů vychází ze dvou úkonů právní služby stanovené z předmětu odvolacího řízení podle § 8 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb. (dále jen advokátního tarifu), když jeden úkon právní služby podle § 7 advokátního tarifu činí 10.700 Kč, k čemuž je třeba připočítat dvě paušální náhrady hotových výdajů po 300 Kč a k tomu daň z přidané hodnoty a celkem tyto náklady pak činí částku 26.620 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není odvolání přípustné.

Dovolání lze podat jen tehdy, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. V takovém případě je dovolání třeba podat ve lhůtě dvou měsíců od doručení tohoto rozsudku k Nejvyššímu soudu ČR, a to soudu prvního stupně.

Pardubice 12. října 2021

Mgr. Jan Ducháček v. r.
předseda senátu